

Postanowienie z dnia 13 listopada 1997 r.

II UZ 87/97

W sprawie dotyczącej określenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, decydującego o ich wysokości, kasacja jest wyłączona (art. 393 pkt 5 in fine KPC).

Przewodniczący SSN: Stefania Szymańska, Sędziowie SN: Andrzej Kijowski, Zbigniew Myszka (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 13 listopada 1997 r. sprawy z wniosku Banku P.-H. SA [...] w S. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w S. o składki na ubezpieczenie społeczne, na skutek zażalenia powoda w przedmiocie odrzucenia kasacji od postanowienia Sądu Apelacyjnego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach z dnia 28 maja 1997 r. [...]

p o s t a n o w i ł:

o d d a l i ć zażalenie.

U z a s a d n i e

Sąd Apelacyjny-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach postanowieniem z dnia 28 maja 1997 r. odrzucił kasację Banku P.-H. SA [...] w S. od wyroku tego Sądu z dnia 30 stycznia 1997 r. [...], zmieniającego wyrok Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach z dnia 2 kwietnia 1996 r. i oddalającego odwołanie zainteresowanego pracodawcy od decyzji organu rentowego nakładającej obowiązek odprowadzania składek na ubezpieczenie społeczne od nagród przyznawanych pracownikom za wykrycie fałszywych banknotów. W uzasadnieniu wydanego postanowienia Sąd Apelacyjny wskazał, że podstawę prawną rozstrzygniętego sporu między Bankiem a organem rentowym stanowiły

przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 1990 r. w sprawie wysokości i podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne... (Dz. U. z 1993 r. Nr 68, poz. 330 ze zm.). Również ze stanu faktycznego sprawy wynikało, że Bank kwestionował podstawę wymiaru składek - utrzymując, że nie może ona obejmować przyznawanych przezeń nagród. Skoro kasacja nie przysługuje w sprawach dotyczących podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne (art. 393 pkt 5 KPC), to jako niedopuszczalna podlegała odrzuceniu w trybie art. 393⁵ pkt 1 KPC, bez względu na wartości przedmiotu zaskarżenia.

W zażaleniu zainteresowany Bank zarzucił naruszenie przepisu art. 393 pkt 5 KPC i domagał się uchylenia zaskarżonego postanowienia - twierdząc, że nie występował o określenie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, ale żądał uchylenia decyzji organu rentowego odmawiającej wznowienia postępowania. Zdaniem skarżącego sprawa dotyczyła stwierdzenia prawa lub obowiązku do określonego świadczenia z ubezpieczenia społecznego, ponieważ „prawo organu rentowego do pobierania składki na ubezpieczenie od wynagrodzenia pracowników wpływa na prawo świadczenia dla pracowników”. W tego rodzaju sprawach kasacja nie jest wyłączona w oparciu o art. 393 pkt 5 KPC, który jako przepis wyjątkowy nie może być interpretowany rozszerzająco.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Przedmiotem procesu było odwołanie zainteresowanego Banku od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych-Oddziału w S. z dnia 30 stycznia 1996 r., zobowiązującej do odprowadzenia składek na ubezpieczenie społeczne pracowników od nagród za wykrycie fałszywych znaków pieniężnych i ujawnienie fałszerstw dokumentów związanych z obrotem pieniężnym. Natomiast w uzasadnieniu tej decyzji potwierdzono decyzję organu rentowego z dnia 1 czerwca 1994 r. [...], która obciążyła zainteresowany Bank składkami na pracownicze ubezpieczenie społeczne i Fundusz Pracy, z ustawowymi odsetkami za okres od lutego 1992 r. do grudnia 1993 r. w łącznej kwocie 17.842.400 zł (przed denominacją). Zasądzenia zwrotu tej właśnie kwoty wynikającej z wcześniejszej - niż zaskarżona - decyzji organu rentowego domagał się skarżący w odwołaniu od decyzji z dnia 30 stycznia 1996 r. Jego od-

wołanie było w obu instancjach sądowych rozpoznane jako sprawa o składki na ubezpieczenie społeczne. Równocześnie jednak jako materialnoprawną podstawę rozbieżnych orzeczeń Sądy pierwszej i drugiej instancji powołały regulację normatywną zawartą w § 7 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 1990 r. w sprawie wysokości i podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, zgłaszania do ubezpieczenia społecznego oraz rozliczania składek i świadczeń z ubezpieczenia społecznego (jednolity tekst: Dz. U. z 1993 r. Nr 68, poz. 330 ze zm., powoływanej dalej jako rozporządzenie Rady Ministrów z 29 stycznia 1990 r.), która wprost wymienia składniki dochodu w gotówce lub w naturze z tytułu wykonywania pracy w ramach stosunku pracy wchodzące do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne. Zgodnie z § 14 ust. 1 powołanego rozporządzenia - od tak prawnie określonej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne - pracodawca jest obowiązany, bez uprzedniego wezwania, opłacać i rozliczać składki na ubezpieczenie społeczne. Jeżeli wykonuje tę powinność nieprawidłowo, to organ rentowy z urzędu oblicza i wymierza należną składkę, wydając decyzję w sprawie wymiaru składek (§ 17 tego rozporządzenia). Taką decyzję organ rentowy wydał w dniu 1 czerwca 1994 r., która uprawomocniła się wobec jej niezaskarżenia w ustawowym terminie.

W takich okolicznościach wniosek Banku z dnia 28 listopada 1995 r. „o stwierdzenie nieważności tej decyzji i zwrot nienależnie pobranych składek na ubezpieczenie społeczne” w kwocie 1784,24 zł w sensie prawnym był spóźnionym odwołaniem od decyzji dotyczącej wymiaru składek z dnia 1 czerwca 1994 r. i nie powinien być przedmiotem kolejnej decyzji organu rentowego z dnia 30 stycznia 1996 r., wydanej błędnie na podstawie art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 25 listopada 1986 r. o organizacji i finansowaniu ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz. U. z 1989 r. Nr 25, poz. 137 ze zm., powoływanej dalej jako ustawa z 25 listopada 1986 r.), ponieważ nie było potrzeby utrzymania w mocy prawomocnej decyzji z dnia 1 czerwca 1994 r. wymierzającej należne składki na ubezpieczenie społeczne.

Przedmiotem sporu nie było przy tym, jak wywodził w uzasadnieniu zażalenia skarżący Bank, „stwierdzenie prawa lub obowiązku do określonego świadczenia z ubezpieczenia społecznego”, skoro w istocie rzeczy sprawa dotyczyła zweryfikowania podstawy wymiaru składek na pracownicze ubezpieczenie społeczne, decy-

dużącej o wymierzeniu i pobraniu decyzją z dnia 1 czerwca 1994 r. należnych składek na to ubezpieczenie w łącznej kwocie 17.842.400 zł (przed denominacją). Decyzja ta pozostawała w bezpośrednim związku ze sporną kwestią określenia - stosownie do treści § 7 rozporządzenia Rady Ministrów z 27 stycznia 1990 r. - podstawy wymiaru składek na pracownicze ubezpieczenie społeczne za okres od lutego 1992 r. do grudnia 1993 r., związanej z uwzględnieniem w tej podstawie spornych nagród. Tymczasem zgodnie z treścią § 14 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 1990 r. - zakład pracy jest zobowiązany opłacać i rozliczać w prawidłowej wysokości składki na pracownicze ubezpieczenia społeczne od określonej stosownie do reguł § 7 tego aktu prawnego podstawy wymiaru tych składek. Jeżeli pracodawca dokonuje tej czynności nieprawidłowo, to organ rentowy nie wydaje decyzji w sprawie określenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, ale - określając prawidłową podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne - oblicza i wymierza w wysokości prawnie określonej (§ 4 rozporządzenia Rady Ministrów z 29 stycznia 1990 r.) należną składkę na to ubezpieczenie, wydając w tej sprawie stosowną decyzję (art. 11 pkt 3 ustawy z dnia 25 listopada 1986 r. o finansowaniu i organizacji ubezpieczeń społecznych). W tym układzie normatywnym sporna sprawa dotyczyła zatem decydującego o wymiarze należnych składek określenia - stosownie do treści § 7 rozporządzenia Rady Ministrów z 29 stycznia 1990 r. - podstawy wymiaru składek na pracownicze ubezpieczenie społeczne, w której kasacja nie przysługuje z mocy art. 393 pkt 5 in fine KPC.

Mając powyższe na uwadze zażalenie podlegało oddaleniu na podstawie art. 393¹⁹ KPC w związku z art. 385 i 397 § 2 KPC.

=====